II. IZBRANA POGLAVJA DISKRETNE MATEMATIKE

- kombinatorika delno urejenih množic (dimenzija, Dilworth, Sperner, ...)
- povezanost v grafih (struktura 2- in 3-povezanih grafov)
- ravninski grafi (izrek Kuratowskega, Schnyderjev izrek)
- nekatere uporabe linearne algebre v diskretni matematiki (načrti, lastne vrednosti, Fischerjeva neenakost)

1. DELNO UREJENE MNOŽICE

1.1. OSNOVNI POJMI

$R \subseteq A \times A$ je delna urejenost, če je R refleksivna, tranzitivna, antisimetrična ($xRy \wedge yRx \Rightarrow x = y$).

Primeri:
- X ... množica, $\subseteq$ na $\mathcal{P}(X)$.
- deljivost na $\mathbb{N}$ (ne pa na $\mathbb{Z}$; $n \mid (-n)$ in $(-n) \mid n$)

Veriga je podmnožica elt. delne urejenosti, ki so paroma primerljivi. = Je linearno urejena podmnožica.
↳ relacija je sovisna

$P = (A, \leq)$.
Končna veriga: $x_1 \leq x_2 \leq \ldots \leq x_n$.

Antiveriga je podmnožica delne urejenosti, v kateri so vsi elementi paroma neprimerljivi.

- širina delne urejenosti $\overset{\text{def.}}{=}$ velikost največje antiverige
- višina delne urejenosti $\overset{\text{def.}}{=}$ velikost največje verige

- maksimalni elt. : x je maksimalni elt. (delne) urejenosti $(A, \leq)$, če ne obstaja $y \neq x \ni: xRy$
- minimalni elt. : x je minimalni element za $(A, \leq)$, če ne obstaja $y \neq x \ni: yRx$

Zgled. $(\mathbb{Z}, \leq)$.

$$\ldots \leq -3 \leq -2 \leq -1 \leq 0 \leq 1 \leq 2 \leq 3 \leq \ldots$$

$(\mathbb{Z}, \leq)$ nima niti minimalnega niti maksimalnega elementa.

Trditev Naj bo $P = (A, \leq)$ končna, neprazna delna urejenost. Tedaj P premore vsaj en minimalni in vsaj en maksimalni element.

Dokaz (neklasični; METODA NAJMANJŠEGA PROTIPRIMERA)

Za $x \in A$ poljuben naj bo $u(x) := |\{y \mid xRy\}|$.
Naj bo $z \in A$ tak elt., da je $u(z)$ minimalen.
Tedaj je z maksimalni element.

Denimo nasprotno: $\exists z' \neq z : zRz'$. Iz antisimetričnosti sledi, da $\neg(z'Rz)$. (Saj zRz' in $z'Rz \Rightarrow z' = z$ $\rightarrow\leftarrow$)

Ker $\forall z'' \in A$, $z'Rz''$: $zRz' \wedge z'Rz''$, sledi
$\forall z'' \in A : z'Rz'' \Rightarrow zRz''$. Skupaj z $\neg(z'Rz)$ to pomeni, da je $u(z) > u(z')$. $\rightarrow\leftarrow$ ■

Hassejev diagram delne urejenosti

$P = (A, \leq)$.

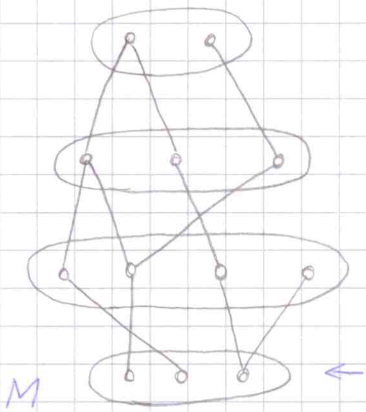

← min. elementi v zožitvi na $A \setminus M$

← min. elementi

Zgled. $X = \{a, b, c\}$. $(\mathcal{P}(X), \subseteq)$

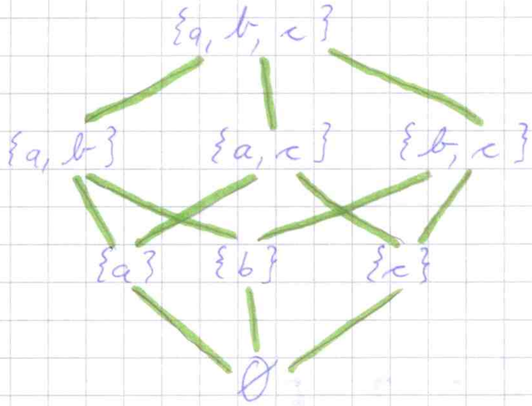

Opomba. Graf je Q_3 (3-kocka).

Zgled. $X = \{1, 2, 3, 4, 6, 8, 12\}$. $(X, |)$ ← deljivost

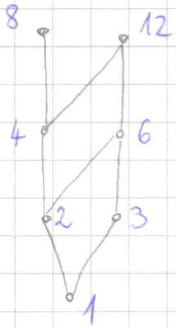

Hassejev diagram:

$x \le y \iff \exists$ pot navzgor od x do y

$x \le y$

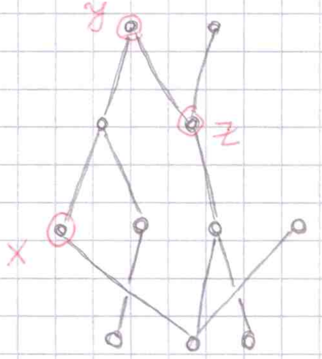

x, z neprimerljiva

$R = (A, \le)$ in $R' = (A', \le')$ delni urejenosti. Tedaj sta R in R' izomorfni, $\cong$, če obstaja bijekcija $f: A \to A'$, tako da je $x \le y \iff f(x) \le' f(y)$.

Izrek. Naj bo $L = (A, \le')$ končna linearna urejenost. Tedaj je $(A, \le') \cong (\mathbb{N}_n, \le)$, kjer je $n = |A|$. $\square$

1.2. LINEARNE RAZŠIRITVE

Def. Naj bo $R = (A, \le)$ delna urejenost. Tedaj je linearna urejenost $L = (A, \le')$ linearna razširitev urejenosti R, če velja: $x \le y \Rightarrow x \le' y$.

Zgled.

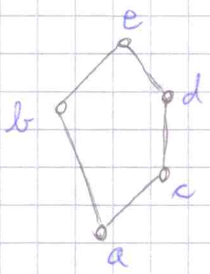

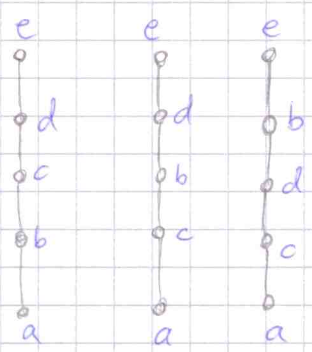

Zgled. $R = (\mathbb{N}_n, \emptyset)$ + refl.

Imamo $n!$ razširitev.

Izrek. Naj bo $R = (A, \leq)$ končna delna urejenost. Tedaj R premore linearno razširitev. Celo več, če sta x in y poljubna neprimerljiva elt. v R, tedaj $\exists$ taka linearna razširitev $L = (A, \leq')$, da velja $x \leq' y$.

Dokaz. Definirajmo $\leq'$ takole: $a \leq' b$, če velja eden izmed pogojev:

1. $a \leq b$
2. $a \leq x$ in $y \leq b$

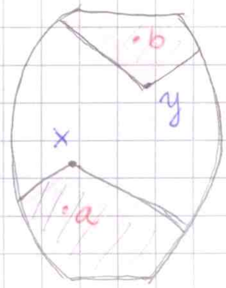

$a \leq' b$

$\leq'$ je prava razširitev $\leq$

Res, saj je $x \leq' y$: $\underline{x} \leq x$ in $y \leq \underline{y}$.

Če dokažemo, da je $(A, \leq')$ delna urejenost, bo izrek dokazan, saj z istim postopkom v končnem številu korakov pridemo do linearne razširitve.

$(A, \leq')$, refleksivnost: ✓ $\forall a: a \leq a \Rightarrow a \leq' a$

antisimetričnost: naj bo $a \leq' b$ in $b \leq' a \Rightarrow a = b$.

Imamo 4 možnosti:

- $a \leq b$ in $b \leq a$; $\Rightarrow a = b$, ker je $\leq$ antisimetrična
- $a \leq b$ in $(b \leq x$ in $y \leq a)$; $\Rightarrow$

  $y \leq a \wedge a \leq b \wedge b \leq x \Rightarrow y \leq b \wedge b \leq x \Rightarrow$

  $y \leq x$ $\rightarrow\leftarrow$
- $(a \leq x$ in $y \leq b)$ in $b \leq a$

  $y \leq b \wedge b \leq a \wedge a \leq x \Rightarrow y \leq x$ $\rightarrow\leftarrow$
- $(a \leq x$ in $y \leq b)$ in $(b \leq x$ in $y \leq a)$

  $\Rightarrow y \leq x$ $\rightarrow\leftarrow$

tranzitivnost: $a \le' b$ in $b \le' c$

Imamo 4 možnosti:

- $a \le b$ in $b \le c \overset{\le \text{ tranz.}}{\Longrightarrow} a \le c \Rightarrow a \le' c$
- $\underbrace{a \le b \text{ in } (b \le x}$ in $y \le c)$:

  $a \le x$ in $y \le c \overset{2.}{\Longrightarrow} a \le' c$
- $(a \le x$ in $\underbrace{y \le b) \text{ in } b \le c}$:

  $a \le x$ in $y \le c \overset{2.}{\Longrightarrow} a \le' c$
- $(a \le x$ in $\underbrace{y \le b) \text{ in } (b \le x}$ in $y \le c)$:

  $y \le x \rightarrow\leftarrow$

$\square$

Opomba. Izrek za neskončen primer lahko dokažemo z aksiomom izbire.

Zgled

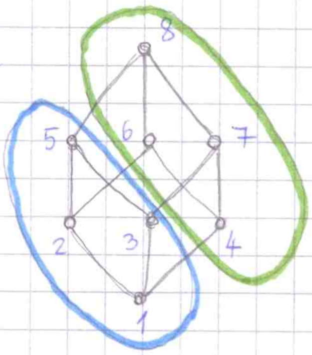

$x = 5, y = 4$

Novi pari: $2 \le' 4$, $2 \le' 7$,
$3 \le' 4$, $3 \le' 6$,
$5 \le' 4$, $5 \le' 6$, $5 \le' 7$

$\Rightarrow$

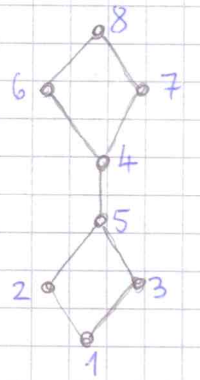

$3 \le'' 2$

$6 \le''' 7$

$\Rightarrow$

1.3. DIMENZIJA DELNE UREJENOSTI

Posledica. Naj bo $R = (A, \le)$ končna delna urejenost. Tedaj je $x \le y$ natanko tedaj, ko je $x \le' y$ za vsako linearno razširitev $L = (A, \le')$.

Dokaz. (⇒): po def. linearne razširitve

(⇐): če pa x in y nista primerljiva, tedaj po izreku obstaja razširitev, tako da je $y \le' x$. □

Torej, če poznamo vse linearne razširitve delne urejenosti, imamo vso informacijo o njej. opomba + refl.

Primer. $(A, \le)$, $|A| = n$, $\le = \emptyset \Rightarrow$ imamo $n!$ linearnih razširitev. Toda: $A = \{a_1, a_2, \dots, a_n\}$.

$\le'$: $a_1 \le' a_2 \le' a_3 \le' \dots \le' a_n$ $\qquad (A, \le')$

$\le''$: $a_n \le'' a_{n-1} \le'' a_{n-2} \le'' \dots \le'' a_1$ $\qquad (A, \le'')$

Naj bo $i \neq j$: BŠS $i < j \Rightarrow \left.\begin{matrix} a_i \le' a_j \\ a_j \le'' a_i \end{matrix}\right\} \Rightarrow a_i$ in a_j nista primerljiva

Def. Naj bo $R = (A, \le)$ končna delna urejenost. Tedaj je $\mathcal{R} = \{L_1, L_2, \dots, L_k\}$ realizator za R, če so $L_i = (A, \le_{L_i})$ linearne razširitve za R in je:

$$x \le y \iff x \le_{L_i} y \quad \text{za } i = 1, 2, \dots, k.$$

Z drugimi besedami: $R = \bigcap_{i=1}^{n} L_i$.

Izrek. $\mathcal{R} = \{L_1, L_2, \dots, L_k\}$ je realizator za $R = (A, \le)$ natanko tedaj, ko za vsak par neprimerljivih elt. x, y obstajata i, j, $i \neq j$, tako da je

$$x \le_{L_i} y \quad \text{in} \quad y \le_{L_j} x.$$

Zgled.

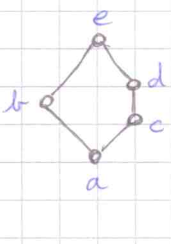

a, b, c, d, e

~~a, c, b, d, e~~

a, c, d, b, e

Def. Naj bo $R = (A, \leq)$ končna delna urejenost. Tedaj je **dimenzija** od R moč najmanjšega realizatorja za R.

- 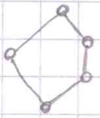 $\dim = 2$

Opomba. x, y neprimerljiva

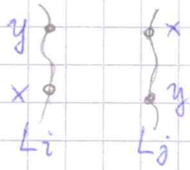

- $\dim = 1 \iff R$ linearna urejenost
- dim. delne urejenosti, v kateri ni noben par elt. primerljiv, je tudi 2 (primer na prejšnji strani)

Zgled (Standardni primer.)

$A_n = \{a_1, a_2, \dots, a_n, b_1, b_2, \dots, b_n\}$

$R_n = (A_n, \leq_n) \qquad \leq_n : \; a_i \leq_n b_j$ za vse $i \neq j$.

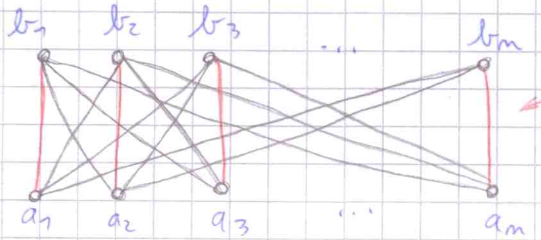

neprimerljiva elementa

Trdimo: $\dim(R_n) = n$.

$n = 3$: 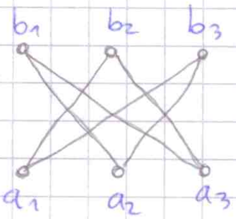

$\Rightarrow$ nekje so:

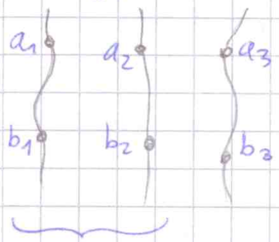

Ne moremo jih "preplesti".

edina možnost, saj je $a_1 \leq b_2$:

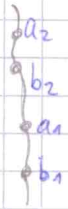

$(a_2 \leq b_1)$

$\Rightarrow \dim \geq 3$

Izrek. $\dim R_n = n$.

Dokaz. $\dim R_n \leq n \qquad L_i = (A, \leq_i)$

Naj bo $R = \{L_1, L_2, \dots, L_n\}$, kjer je

L_i : "vsi ostali a-ji" $\leq_i b_i \leq_i a_i \leq_i$ "vsi ostali b-ji"

Trdim, da je R realizator za R_n.

- $a_j, a_k, \ j \neq k$: L_j : $a_k \leq_j a_j$
  L_k : $a_j \leq_k a_k$ ✓
- $b_j, b_k, \ j \neq k$: L_j : $b_j \leq_j b_k$
  L_k : $b_k \leq_k b_j$ ✓
- a_j, b_j : L_j : $b_j \leq_j a_j$
  $k \neq j$: $a_j \leq_k b_j$ ✓
- $a_j, b_k, \ j \neq k$: L_i : $a_j \leq_i b_i \leq_i a_i \leq_i b_k$
  $(i \neq j, k)$
  L_j : $a_j \leq_j b_k$ Primerljiva
  L_k : $a_j \leq_k b_k$ sta v vseh razširitvah.

V zgledu $(n=3)$ to pomeni:

$\leq_1$: b_3, b_2, a_1, b_1, a_2, a_3

$\leq_2$: b_1, b_3, a_2, b_2, a_3, a_1

$\leq_3$: b_1, b_2, a_3, b_3, a_1, a_2

dim $R_n \geq n$

Pa denimo, da obstaja realizator $R = \{L_1, L_2, \ldots, L_{n-1}\}$.

Za vsak par elementov $a_i, b_i \ \exists \ L_j : b_i \leq_j a_i$. $\quad L_i = (A_i, \leq_i)$

Ker je $|R| = n-1$, (po Dirichletu) $\exists$ indeksa j, k in $L \in R \ni$:

$b_j \leq_L a_j$ in $b_k \leq_L a_k$ $\quad (j \neq k)$

Ker je $a_j \leq b_k \Rightarrow a_j \leq_L b_k$.

Ker je $a_k \leq b_j \Rightarrow a_k \leq_L b_j$

$\Rightarrow a_k \leq_L b_j \leq_L a_j \leq_L b_k \leq_L a_k$. $\rightarrow\leftarrow$ (saj je $\leq_L$ linearna urejenost; ni neprimerljivih elementov)

Še en pogled na delno urejenost:

$\mathbb{R}^n$ .. evklidski prostor

$x, y \in \mathbb{R}^n$: $\quad x \leq y \overset{def.}{\iff} x_i \leq y_i \quad i = 1, 2, \ldots, n$

$x = (x_1, x_2, \ldots, x_n)$

$y = (y_1, y_2, \ldots, y_n)$

$(R \overset{f}{\hookrightarrow} \mathbb{R}^n)$

Def. $R = (A, \leq)$ delna urejenost. Tedaj je vložitev R v $\mathbb{R}^n$ injektivna preslikava $f: A \to \mathbb{R}^n$, tako da je

$\underset{(v\ A)}{x \leq y} \iff \underset{(v\ \mathbb{R}^n)}{f(x) \leq f(y)}$.

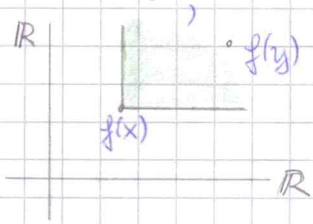

Zgledi: 1. $L = (A, \leq)$ .. linearna urejenost

$\exists f: A \to \mathbb{R}$ $\quad A = \{a_1, a_2, \ldots, a_n\}$

$f(a_i) = i$ $\quad a_1 \leq a_2 \leq \ldots \leq a_n$

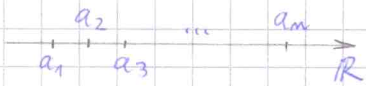

2.

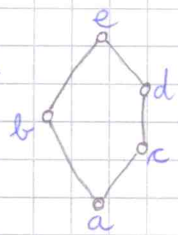

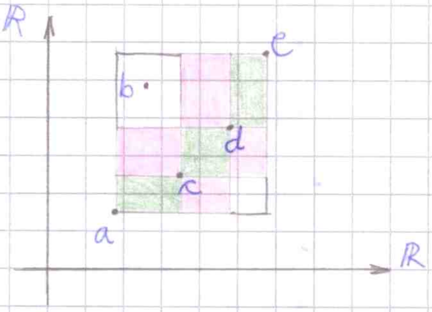

$a \leq b \leq e$, ampak b ni v relaciji niti s c, niti z d

3.

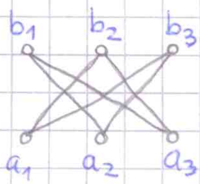

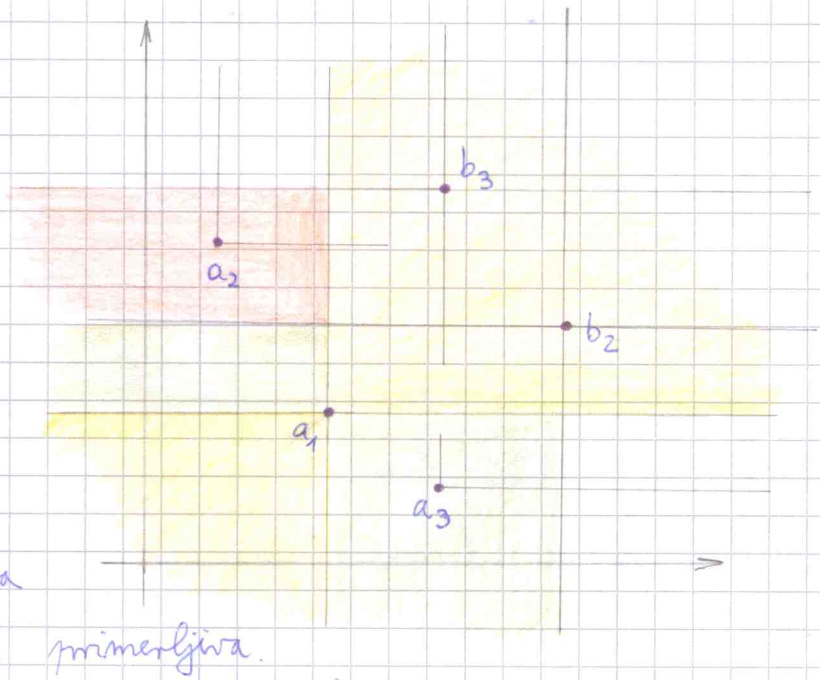

b_1 ne moremo narisati, saj:

$a_2 \leq b_1$ in

$a_3 \leq b_1$, toda

a_1 in b_1 nista primerljiva.

Te delne urejenosti ne moremo vložiti v $\mathbb{R}^2$.

Izrek. Naj bo $P = (A, \leq)$ končna delna urejenost. Tedaj je $\dim P$ enaka najmanjšemu n, tako da lahko P vložimo v $\mathbb{R}^n$.

Dokaz. Naj bo $\dim P = n$. Naj bo $\{L_1, \dots, L_n\}$ poljuben realizator za P. $L_i = (A, \leq_i)$.

$h_i(x) = 3$

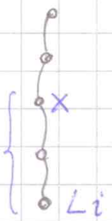

$h_i(x)$ je višina elementa x v L_i. $(1 \leq i \leq n)$

Naj bo $f(x) = (h_1(x), h_2(x), \dots, h_n(x))$ $(x \in A)$.

$f : A \longrightarrow \mathbb{R}^n$. f je injektivna. Očitno: Injektivna je celo po koordinatah.

$x \leq y \iff f(x) \leq f(y)$

$x \leq y$: tedaj je (po def.) $x \leq_i y$ $\forall i$. Zato je $h_i(x) \leq h_i(y)$ $\forall i$. $\Rightarrow$ $f(x) \leq f(y)$

Obratno: naj bo $f(x) \leq f(y)$. Tedaj je (po def.) $h_i(x) \leq h_i(y)$ $\forall i$. Zato je $x \leq_i y$ $\forall i$ $\Rightarrow$ $x \leq y$.

Naj bo f vložitev P v $\mathbb{R}^n$. Želimo poiskati realizator za P moči n.

$$f(x) = (f_1(x), f_2(x), \dots, f_n(x)) \qquad (x \in A)$$

Glede na f_i določimo $L_i = (A_i, \leq_i)$ takole:

1. če je $f_i(x) < f_i(y)$, tedaj postavimo $x \leq_i y$.
2. če je $f_i(x) = f_i(y)$: ker je f injektivna, $\exists$ koordinata, v kateri se razlikujeta $f(x)$ in $f(y)$. Naj bo j najmanjši tak indeks, da je $f_j(x) \neq f_j(y)$. Če je $f_j(x) < f_j(y)$, postavimo $x \leq_i y$, sicer $y \leq_i x$.

L_i je linearna razširitev $(A, \leq)$

Naj bo $x \le y$. Tedaj je $f(x) \le f(y)$. Če je $f_i(x) < f_i(y)$, tedaj je $x \le_i y$. Sicer, (če je $f_i(x) = f_i(y)$) pa $\exists$ prvi indeks $j \ni: f_j(x) \neq f_j(y)$. In ker je $f(x) \le f(y)$, je $f_j(x) < f_j(y)$. Zato je po točki 2. konstrukcije $x \le_i y$.

$\{L_1, L_2, \dots, L_n\}$ je realizator za P.

Preveriti moramo samo še to, da če sta x in y neprimerljiva v P, potem $\exists\, i, j,\ i \neq j \ni: x \le_i y$ in $y \le_j x$.

$(x \le y \Leftrightarrow f(x) \le f(y))$ Ker sta neprimerljiva, ni $f(x) \le f(y)$ in ni $f(y) \le f(x)$. Torej $\exists$ koordinati $i, j \ni$:

$$f_i(x) < f_i(y) \Rightarrow x \le_i y,$$
$$f_j(y) < f_j(x) \Rightarrow y \le_i x.$$

■

Zgled. P linearna urejenost

$$f : P \to \mathbb{R}, \quad f(x) = h(x)$$

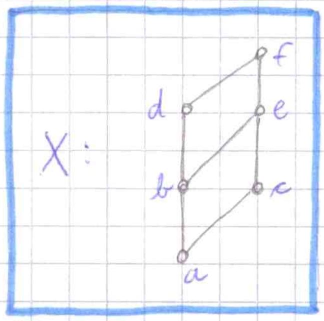

(Domača naloga)

Zgled.

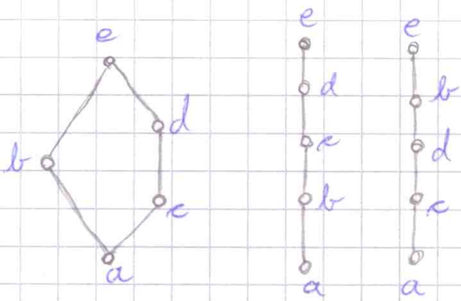

$f(a) = (1,1)$ $\quad f(b) = (2,4)$ $\quad f(c) = (3,2)$

$f(d) = (4,3)$ $\quad f(e) = (5,5)$

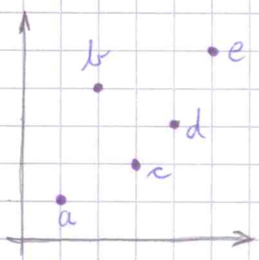

Zgled.

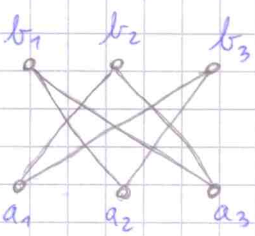

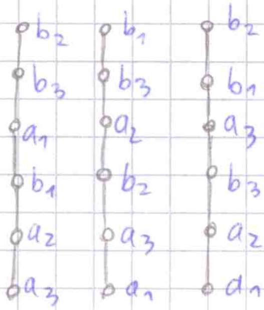

$f(a_1) = (4,1,1)$

$f(a_2) = (2,4,2)$

$f(a_3) = (1,2,4)$

$f(b_1) = (3,6,5)$

$f(b_2) = (6,3,6) \quad f(b_3) = (5,5,3)$

1.4. DILWORTHOV IN SPERNERJEV IZREK

- veriga: linearno urejena podmnožica (delne urejenosti)
- antiveriga: množica paroma neprimerljivih elementov

Izrek. (Dilworth, 1950) Naj bo $P = (A, \leq)$ končna delna urejenost. Tedaj je minimalno število disjunkt. verig, ki vsebujejo vse elemente iz A enako moči največje antiverige v P.

Dokaz. m ... najmanjše # verig

M ... moč največje antiverige (širina)

Očitno je $m \geq M$, saj nobena veriga ne more vsebovati dveh elt. antiverige.

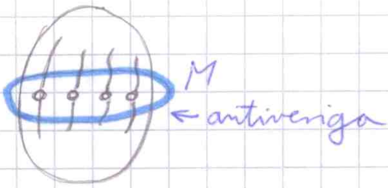

$m \leq M$: indukcija po $|A|$.

$|A| = 1$ ✓ $(M = m = 1)$

$|A| \geq 2$: Naj bo C poljubna maksimalna veriga v P.
(je ne moremo podaljšati)

$P' = (A \setminus C, \leq)$ je delna urejenost. Če je velikost največje antiveriga v P' $M-1$, jo po indukciji pokrijemo z $m-1$ verigami, zato lahko P pokrijemo z m verigami.

Naj bo sedaj $a_1, a_2, \dots, a_M$ antiveriga v P'.

$S^- = \{x \in A \mid \exists i : x \leq a_i\}$

$S^+ = \{x \in A \mid \exists i : a_i \leq x\}$

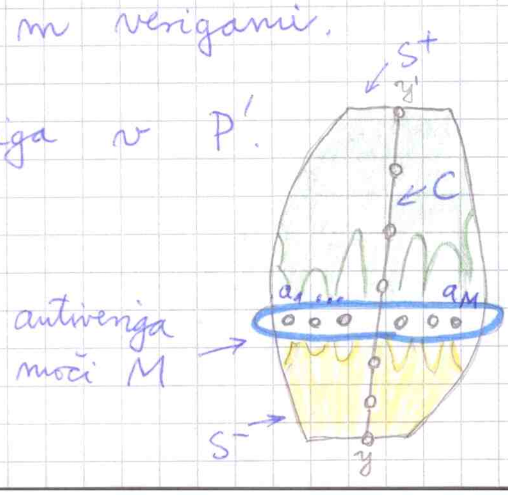

Lastnosti S^- in S^+:

(i) $a_i \in S^-$ $(\forall i)$: $a_i \le a_i$

$a_i \in S^+$ $(\forall i)$: –||–

(ii) Naj bo y najmanjši in y' največji element verige C:

$y \notin S^+$: recimo nasprotno : $\exists i$: $a_i \le y$. $\rightarrow\leftarrow$, razen če je $a_i = y$, toda $a_i \notin C$ $\rightarrow\leftarrow$.

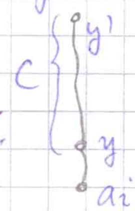

$y' \notin S^-$: analogno

(iii) $x \neq a_i$ $(\forall i)$, tedaj je x bodisi v S^- bodisi v S^+

---

recimo nasprotno: • $x \in S^-$: $x \le a_i$; $x \in S^+$: $x \ge a_j$ $\Big\} \Rightarrow a_j \le a_i$ $\rightarrow\leftarrow$,

razen če je $i = j$. Toda tedaj je $x = a_i$ $(a_i \le x \le a_i)$.

x je kvečjemu v eni od S^-, S^+.

• Recimo, da $x \notin S^-$ in $x \notin S^+$. Toda v tem primeru je x neprimerljiv z vsemi $a_1, \dots, a_M$, zato je $a_1, \dots, a_M, x$ tudi antiveriga $\rightarrow\leftarrow$.

$(S^-, \le)$ je delna urejenost, $|S^-| < |A|$. Zato jo po ind. predpostavki lahko pokrijemo z M verigami. Vsaka od teh verig vsebuje natanko enega izmed a_i. Celo več, vsak a_i je največji element svoje verige, saj bi sicer elt. nad njim bili v S^+, kar ni možno zaradi (iii). Analogen sklep naredimo za $(S^+, \le)$, le da so sedaj a_i minimalni elementi v svojih verigah, ki pokrijejo (disjunktno) S^+.

Sedaj zlepimo (v a_i) verige iz S^- in S^+ in smo pokrili P z M verigami. ∎

Zgled:

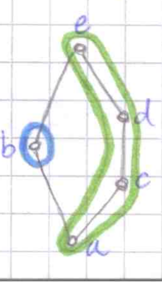

$M = 2$

Največja antiveriga: $\{b, c\}$ (ali $\{b, d\}$)

Pokritje z dvema verigama:

a) $a \le c \le d \le e$; b
b) $a \le b \le e$; $c \le d$
c) $a \le c \le d$; $b \le e$

Obstaja več različnih pokritij z dvema verigama.

Zgled. $(\mathcal{P}(\{a,b,c\}), \subseteq)$.

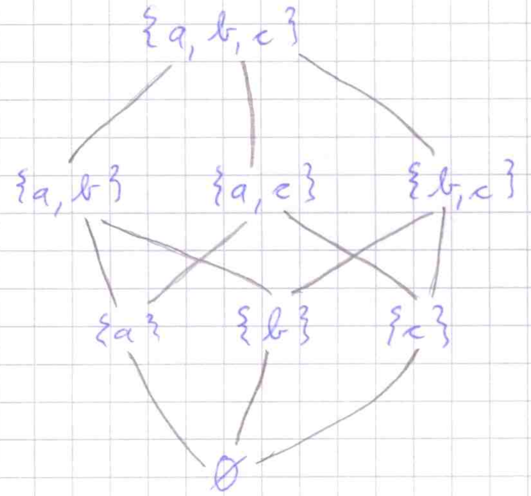

$M = 3$

Pokritje:

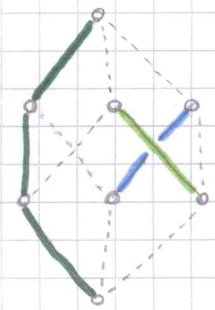

Zgled.

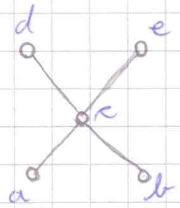

$M = 2$

Pokritje: $a \le c \le e$; $b \le d$

Zgled.

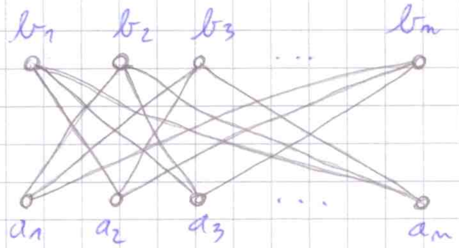

(standardni primer)

$M = n$

Pokritje: $a_1 \le b_2$; $a_2 \le b_3$; $a_3 \le b_4$; ... ; $a_{n-1} \le b_n$;
$a_n \le b_1$

Zgled. $A = \{1, 2, \ldots, n^2+1\}$

$\sigma = a_1 a_2 \ldots a_{n^2+1}$ ... neka permutacija množice A
Pokaži, da v tem zaporedju najdemo vsaj eno monotono podzaporedje dolžine $n+1$.

Npr. $A = \{1, 2, \ldots, 10\}$ $(n = 3)$

7, 8, 9, 4, 5, 6, 1, 2, 3, 10

$\underset{\sim}{7}, 4, 1, \underset{\sim}{8}, 5, 2, \underset{\sim}{9}, 6, 3, \underset{\sim}{10}$

$i \sqsubseteq j \overset{def.}{=} i \leq j$ in $a_i \leq a_j$

Preveri, da je $\sqsubseteq$ delna urejenost.

Verige so naraščajoča podzaporedja. Antiverige so padajoča podzaporedja.

Recimo, da je največja antiveriga velikosti n. Potem lahko delno urejenost (po Dilworthu) pokrijemo z n disj. verigami. Vsaj ena veriga mora imeti vsaj $n+1$ elementov.

velikost največje antiverige $\longleftrightarrow$ minimalno pokritje z verigami
velikost največje verige $\overset{?}{\longleftrightarrow}$ minimalno pokritje z antiverigami

Trditev (Dualni izrek)

Naj bo P končna delna urejenost in naj bo n moč največje verige v P. Tedaj lahko P pokrijemo z n disjunktnimi antiverigami.

Dokaz (indukcija po n ; $P = (A, \leq)$)

$n = 1$: $\bullet \bullet \bullet \dots \bullet$ ✓ (očitno)

$n \to n+1$: V P naj bo $X = \{ x \in A \mid x$ maksimalen elt. $\}$

X je antiveriga ✓

$P \setminus X$ delna urejenost in celo več, vse maksimalne verige v $P \setminus X$ so za 1 krajše od ustreznih verig v P. Po ind. predp. lahko $P \setminus X$ pokrijemo z n disjunktnimi antiverigami. Zato lahko z dodatkom antiverige X pokrijemo P z $n+1$ antiverigami. ∎

Hallov (poročni) izrek.

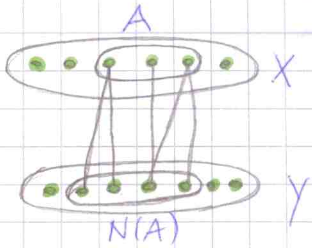

$G = (X \dot\cup Y, E)$ dvodelni graf.
Tedaj popolno prirejanje iz X v Y obstaja natanko tedaj, ko je $|N(A)| \geq |A|$ za $\forall A \subseteq X$.

$N(v)$ ... soseščina točke v; $N(A) = \bigcup_{v \in A} N(v)$

Popolno prirejanje iz X v Y je prirejanje, ki pokrije cel X.

Dokaz. $(\Rightarrow)$ ✓ očitno

$(\Leftarrow)$: $X = \{x_1, \dots, x_n\}$
$Y = \{y_1, \dots, y_{n'}\}$ $\quad n' \geq n$

$$x_i \leq y_i \overset{def.}{\equiv} x_i y_i \in E + \text{refl.} \ (x_i \leq x_i, \ y_i \leq y_i \ \forall i)$$

Naj bo $\{x_1, \dots, x_h, y_1, \dots, y_k\}$ največja antiveriga. $s = h + k$

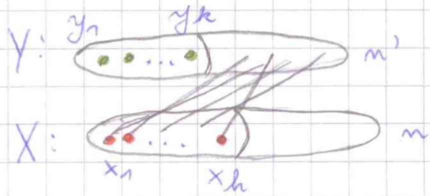

Velikost največje antiverige.

$$h \leq |N(\{x_1, \dots, x_h\})| \leq n' - k$$

Hallov pogoj

$\Rightarrow h + k \leq n'$ $\qquad s \leq n'$

Dilworth: lahko pokrijemo z s verigami. Naj to pokritje vsebuje a verig z dvema elt.

$$s = a + \underbrace{(n' - a) + (n - a)}_{\#\text{ verig s po enim elt.}} \leq n'$$

$s \leq n'$

$\Rightarrow \qquad n \leq a$

$|X| \leq \#$ verig z dvema elt. v pokritju

Te verige dajo popolno prirejanje.

Izrek (Sperner). Naj bo $\mathcal{A}$ antiveriga v $(\mathcal{P}(\mathbb{N}_n), \subseteq)$. Tedaj je $|\mathcal{A}| \leq \binom{n}{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor}$.

Dokaz: Maksimalne verige: $\emptyset \subseteq \{i\} \subseteq \{i,j\} \subseteq \ldots \subseteq \mathbb{N}_n$.

\# takih verig je $n!$

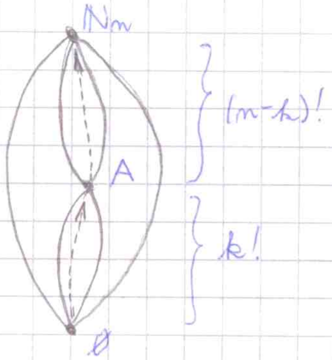

$A \subseteq \mathbb{N}_n$, $|A| = k$

\# verig, ki potekajo skozi A, je $k!(n-k)!$

Naj bo a_k \# množic iz $\mathcal{A}$ moči k. $|\mathcal{A}| = \sum_{k=0}^{n} a_k$

$A, B \in \mathcal{A}$: nobena veriga ne poteka skozi A in B.

Zato velja: $\underbrace{\sum_{k=0}^{n} a_k k!(n-k)!}_{\text{\# maksimalnih verig skozi vse množice iz } \mathcal{A}} \leq n!$ ← \# vseh maksimalnih verig

$$\sum_{k=0}^{n} a_k \frac{k!(n-k)!}{n!} \leq 1 \qquad \sum_{k=0}^{n} \frac{a_k}{\binom{n}{k}} \leq 1$$

$\binom{n}{k} \leq \binom{n}{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor}$ $\forall k$ (glej Pascalov trikotnik)

$$\sum_{k=0}^{n} \frac{a_k}{\binom{n}{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor}} \leq \sum_{k=0}^{n} \frac{a_k}{\binom{n}{k}} \leq 1.$$

$$\Rightarrow \quad |\mathcal{A}| = \sum_{k=0}^{n} a_k \leq \binom{n}{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor}.$$

Zgled

$n=2$: $\binom{n}{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor} = \binom{2}{1} = 2$ $\quad \mathcal{A} = \{\{1\}, \{2\}\}$

$n=3$: $\binom{n}{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor} = \binom{3}{1} = 3$ $\quad \mathcal{A} = \{\{1\}, \{2\}, \{3\}\}$

$n=4$: $\binom{n}{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor} = \binom{4}{2} = 6$ $\quad \mathcal{A} = \{\{1,2\}, \{1,3\}, \{1,4\}, \{2,3\}, \{2,4\}, \{3,4\}\}$

Antiveriga z $\binom{n}{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor}$ elementi: $\mathcal{A} = \{M \subseteq \mathbb{N}_n \mid |M| = \lfloor \frac{n}{2} \rfloor\}$.

$\boxed{\text{Širina potenčne množice } n\text{-množice je } \binom{n}{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor}.}$

Zgled. $a_1, a_2, \dots, a_m \in \mathbb{R}$, $a_i \geq 1$. Tedaj obstaja kvečjemu $\binom{m}{\lfloor \frac{m}{2} \rfloor}$ vsot oblike: $x = \pm a_1 \pm a_2 \pm \dots \pm a_m$, tako da je $|x| < 1$.

$\pm a_1 \pm a_2 \pm \dots \pm a_m = \sum_{i=1}^{m} \alpha_i a_i \qquad \alpha = (\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_m), \quad \alpha_i \in \{1, -1\}.$

\# takih vsot je 2^m

$I_\alpha = \{ i \mid \alpha_i = 1 \} \subseteq \mathbb{N}_m.$

Trdimo: množice I_α tvorijo antiverigo (za tiste α, za katere je $|\sum_{i=1}^{m} \alpha_i a_i| < 1$)

Recimo nasprotno: naj bo $I_\alpha \subseteq I_\beta$ za neka α, β. $(\alpha \neq \beta)$

$a := \sum_{i=1}^{m} \alpha_i a_i, \qquad b := \sum_{i=1}^{m} \beta_i a_i$

$|a| < 1, \qquad |b| < 1$

a:	$-$	$-$	$\boxed{+}$	$-$	$-$	$\boxed{+}$	$-$	$-$	$\boxed{+}$	$-$	$-$
b:	$-$	$+$	$\boxed{+}$	$-$	$-$	$\boxed{+}$	$+$	$+$	$\boxed{+}$	$+$	$-$

$b - a = 2 \sum_{i \in \underbrace{I_\beta \setminus I_\alpha}_{\neq \emptyset}} a_i \geq 2$

$\Rightarrow |a| < 1, \; |b| < 1, \; b - a \geq 2 \rightarrow\leftarrow$ Protislovje!

Torej množice I_α tvorijo antiverigo, zato jih je kvečjemu $\binom{m}{\lfloor \frac{m}{2} \rfloor}$. Teh množic pa je natanko toliko, kot je vsot oblike $|\sum_{i=1}^{m} \alpha_i a_i| < 1$.